

قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران

مصوب ۱۳۸۶/۰۴/۰۳

با اصلاحات و الحاقات بعدی

فصل اول - کلیات

ماده ۱- تعاریف

الف - ایثارگر در این قانون به کسی اطلاق می گردد که برای استقرار و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و دفاع از کیان نظام جمهوری اسلامی ایران و استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمنان داخلی و خارجی انجام وظیفه نموده و شهید، مفقودالاثرا، جانباز، اسیر، آزاده و رزمنده شناخته شود.

تبصره - احراز مصادیق ایثارگری و تشخیص از کارافتادگی مشمولان این قانون در چهارچوب قوانین نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران بر اساس آیین نامه ای خواهد بود که توسط وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح با همکاری بنیاد و ستاد کل نیروهای مسلح تهیه و به تصویب هیأت وزیران می رسد.

ب - شهید و مفقودالاثرا: به کسی اطلاق می شود که جان خود را در راه تکوین، شکوفایی، دفاع و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و کیان جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشرار نثار نموده و یا در این رابطه مفقودالاثرا شناخته شود.

ج - جانباز: به کسی اطلاق می شود که سلامتی خود را در راه تکوین، شکوفایی، دفاع و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و کیان جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشرار از دست داده و به اختلالات و نقصهای جسمی یا روانی دچار شود.

د - اسیر: به کسی اطلاق می شود که در راه تکوین، شکوفایی، دفاع و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و کیان جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشرار در داخل و یا خارج از کشور گرفتار آمده و هویت و وضعیت وی مورد تأیید مراجع صلاحیتدار قرار گیرد.

ه - آزاده: به کسی اطلاق می شود که در راه تکوین، شکوفایی، دفاع و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و کیان جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشرار در داخل و یا خارج از کشور اسیر شده و سپس آزاد شود. همچنین کلیه افرادی که از تاریخ ۲۸/ ۵/ ۱۳۳۲ تا ۱۶/ ۱۱/ ۱۳۵۷ با الهام از مبارزات و مجاهدات امام خمینی (ره) به دلایل امنیتی، مذهبی یا اتفاقات سیاسی دیگر حداقل به مدت سه ماه در بازداشت یا حبس قطعی بوده اند.

تبصره - استمرار شرایط این بند در طول دوران اسارت و یا زندان باید به تأیید مراجع صلاحیتدار برسد.

و - رزمنده: به کسی اطلاق می شود که در راه تکوین، دفاع و حفظ ارزشها و کیان جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشرار با تأیید مراجع ذی صلاح به طور فعال حضور یافته باشد.

تبصره - رزمندگان موضوع این بند در استفاده از تسهیلات این قانون که شامل ایثارگران می باشد، مستثنی بوده و دولت موظف است اقدامات قانونی لازم را در جهت رسیدگی به امور آنان به عمل آورد.

ز - خانواده شاهد: خانواده های معظمی که در راه اعتلای اهداف عالی انقلاب اسلامی و مبارزه با دشمنان انقلاب یکی از اعضای خانواده شان (پدر، مادر، همسر، فرزند) شهید یا مفقودالاثراثر یا اسیر شده باشد.

ح - خانواده ایثارگران: خانواده های جانبازان و آزادگان که شامل همسر، فرزند و والدین آنها می شود.

ط - در صورت فوت جانبازان و آزادگان مشمول این قانون، خدمات و امتیازات مربوط، به خانواده تحت تکفل آنان تعلق می گیرد.

ی - بنیاد شهید و امور ایثارگران در این قانون به اختصار «بنیاد» نامیده می شود.

ماده ۲ - دستگاههای مشمول این قانون عبارتند از:

الف - کلیه وزارتخانه ها، سازمانها و دستگاههای اجرائی، مؤسسات و شرکتهای دولتی و ملی شده تحت پوشش و یا مدیریت دولتی اعم از اینکه دارای قوانین و مقررات خاص باشند و یا نباشند، قوه قضائیه اعم از کادر قضائی و اداری و سازمانها و مؤسسات وابسته و تابعه آنها، کانون وکلای دادگستری، کانون های کارشناسان رسمی دادگستری، قوه مقننه، نهاد ریاست جمهوری، سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران (سازمانهای وابسته و تابعه)، نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران (نظامی و انتظامی) نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی و نهادهای انقلاب اسلامی و شرکتهای تحت پوشش وابسته یا تابعه آنها و کلیه سازمان ها و شرکتهایی که به نحوی از انحاء از بودجه عمومی دولت استفاده می کنند و یا قسمتی از بودجه آنها توسط دولت تأمین می گردد، بانکها، مؤسسات بیمه ای، جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران، شهرداری ها و شرکتهای تحت پوشش آنان و نیز مؤسسات و شرکتهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است از قبیل سازمان تأمین اجتماعی، شرکت ملی نفت ایران، شرکت ملی گاز ایران، شرکت ملی صنایع پتروشیمی، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، سازمان صنایع ملی ایران، شرکتهای هواپیمایی، سازمان انرژی اتمی، اعضای هیأت علمی و کادر اداری دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور، مجمع تشخیص مصلحت نظام، شورای نگهبان و دانشگاه آزاد اسلامی.

ب - سایر دستگاهها و سازمان ها و شرکتهای و مراکز تولیدی و توزیعی و خدماتی که تحت پوشش قانون کار یا مقررات تأمین اجتماعی و قوانین خاص هستند.

فصل دوم - مسکن

ماده ۳ - خدمات مسکن با استفاده از روشهای ذیل ارائه می گردد:

الف - تأمین و واگذاری زمین یا مسکن

ب - واگذاری منازل اجاره به شرط تملیک

ج - ارائه تسهیلات بانکی بلندمدت با کارمزد حداکثر چهاردرصد (۴٪) با بازپرداخت بیست ساله

د - ودیعه مسکن استیجاری

و - پرداخت هزینه تعمیر منزل و تبدیل به احسن نمودن مسکن نامناسب

ز - معافیت از هزینه های آماده سازی زمین، خدمات و تسهیلات مهندسی و شهری که حسب مورد به ایثارگران واجد شرایط تعلق می گیرد.

تبصره ۱ (اصلاحی ۱۳۹۳، ۱۲، ۰۴) - مشمولان دریافت خدمات مسکن عبارتند از:

۱- همسران، فرزندان و والدین شهدا، اسرا و مفقود الاثرها، جانبازان با اولویت درصد جانبازی در سقف بودجه سنواتی و آزادگانی که فاقد مسکن بوده یا دارای مسکن نامناسب می باشند.

۲- تا پایان قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران فرزندان جانبازان هفتاد درصد (۷۰٪) و بالاتر فاقد مسکن در صورتی که قبلاً از زمین یا مسکن دولتی استفاده نکرده اند.

[پاورقی] ۱ - به موجب مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام مورخ ۱۳۹۱/۱۰/۲ که مقرر می دارد: «قوانینی که از سال ۱۳۸۶ تا ۱۰/۲/۱۳۹۱ به نفع ایثارگران به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است، به قوت خود باقی و در ابلاغ این مصوبه لحاظ خواهد شد». عبارت «فرزندان جانبازان هفتاد درصد (۷۰٪) و بالاتر فاقد مسکن در صورتی که قبلاً از زمین یا مسکن دولتی استفاده نکرده اند، مندرج در بند «ل» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۲۵ چون به نفع ایثارگران است به عنوان بند (ب) تبصره فوق اضافه گردید، نهایتاً چون احکام مندرج در ماده (۳) فوق جامع تر از احکام مندرج در بند «ل» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۲۵ است، لذا بند «ل» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه برای مجریان قابل استناد نیست.

تبصره ۲ - جانبازان و آزادگان متوفای مشمول این فصل که قبل از فوت از خدمات مربوط به مسکن برخوردار نشده اند، خدمات مرتبط به مسکن به همسران آنان که مسؤولیت حضانت فرزندان جانباز و آزاده را عهده دار می باشند و یا به قیم قانونی به نام فرزندان آنان اعطاء می گردد. ضمناً جانبازان و آزادگان متأهل متوفی که دارای فرزند نباشند و اگذارای خدمات مسکن موردنظر به همسر آنان ارائه می گردد.

ماده ۳ مکرر (اصلاحی ۱۳۹۳، ۱۲، ۰۴) - دولت موظف است در اجرای بند (ل) ماده (۴۴) قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۹۱ به تعداد یکصد هزار نفر از جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، آزادگان و فرزندان شهدا، فرزندان جانبازان بالای هفتاد درصد (۷۰٪)، همسران و والدین شهدا تسهیلات خرید یا ساخت مسکن اعطاء نماید.

مبلغ تسهیلات مزبور به ازای هر واحد مسکونی در هر سال (از سال ۱۳۹۳) نسبت به سال قبل براساس نرخ تورم و جمعیت شهر و روستا تعیین و به تصویب هیأت وزیران می رسد. نرخ این تسهیلات چهار درصد (۴٪) و بازپرداخت آن بیست ساله بدون رعایت الگوی مصرف و نوساز بودن مسکن است.

دولت موظف است نسبت به تضمین، پیش بینی و پرداخت مابه‌التفاوت سود بانکی تا سقف نرخ مصوب نظام بانکی بانکهای عامل اقدام نماید. بانکهای عامل موظفند نسبت به ارزیابی ملک، محاسبه و اخذ تضمین های بازپرداخت لازم به میزان اصل تسهیلات و سود سهم ایثارگر (چهار درصد) اقدام نمایند.

تبصره - دولت مکلف است به جانبازان و آزادگان و خانواده شهدای دارای مسکن ناتمام و نامناسب که قبلاً از وامهای کمتر از سقف وام مصوب

در سال ۱۳۹۰ استفاده کرده‌اند، مابه‌التفاوت آن را با همان وثیقه قبل یا وثیقه جدید پرداخت نماید.

[پاورقی] ۲ - به موجب مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام مورخ ۱۳۹۱/۱۰/۲ بند (۶۹) قانون بودجه سال ۱۳۹۱ و تبصره آن مصوب ۳۰/۲/۱۳۹۱ که متضمن عبارت «دولت موظف است در اجرای بند (ل)» تا عبارت «... یا وثیقه جدید پرداخت نماید.» و به نفع ایثارگران است، به عنوان ماده (۳) مکرر) الحاق گردید.

تبصره (الحاقی ۱۳۹۵، ۱۲، ۱۴) - ایثارگران در پرداخت هزینه های حق الثبت و حقوق دولتی مربوط به خرید و فروش، ترهین اسناد مالکیت تسهیلات وام خرید یا ساخت مسکن از هفتاد درصد (۷۰٪) معافیت برخوردار می باشند.

ماده ۴ (منسوخه ۱۲۰۴، ۱۳۹۳) - میزان تسهیلات بانکی این فصل برای هر یک از مشمولان به ازای هر واحد مسکونی، یکصد و بیست میلیون (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال در شهرهای با بیش از یک میلیون نفر جمعیت و در سایر شهرها و روستاها یکصد میلیون (۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال می‌باشد افزایش سطح تسهیلات موضوع این ماده در سالهای آتی، براساس نرخ تورم به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۱ - مشمولان این قانون که عضو تعاونی های مسکن بوده و نیز مالکان املاک مسکونی فاقد سند مالکیت رسمی اعم از شهری و روستایی می توانند با ارائه ضمانت لازم (سفته و تعهدنامه کتبی بنیاد استان مربوط) از تسهیلات بانکی استفاده نمایند. این ضمانت نافی مسؤولیت بانک در پیگیری اقدامات قانونی برای وصول مطالبات معوق نخواهد بود.

تبصره ۲ - رعایت آیین نامه مقاوم سازی در ساخت واحدهای مشمول این تسهیلات که به تأیید شهرداری یا بنیاد مسکن رسیده باشد ضروری است.

تبصره ۳ - محاسبه سود و کارمزد متعلق به تسهیلات بانکی مسکن در چهارچوب ضوابط مورد عمل بانکها در بخش مسکن صورت خواهد گرفت و سود و کارمزد قابل دریافت از ایثارگران مشمول، چهار درصد (۴٪) بوده و پرداخت مابه التفاوت آن نسبت به سود مورد انتظار بانکها در بخش مذکور در قوانین بودجه سنواتی کل کشور پیش بینی خواهد شد تا از آن طریق به بانکها پرداخت شود.

تبصره ۴ - ایثارگرانی که از تسهیلات و وام خرید مسکن در سقف بالاتر از میزان اشاره شده در این ماده استفاده می نمایند سود تسهیلات و کارمزد وام دریافتی تا سقف پیش بینی شده در این ماده براساس چهار درصد (۴٪) و مازاد بر آن برابر ضوابط نظام بانکی محاسبه خواهد شد. دریافت این تسهیلات و وام بدون شرایط سپرده گذاری می باشد.

ماده ۵ - به منظور پیشگیری از تخریب و بلااستفاده شدن و مساعدت در تعمیر و نگهداری منازل مسکونی مشمولان این فصل که در عسر و حرج قرار دارند و از مساعدتهای مربوط به مسکن نیز بهره مند نشده اند، بنیاد بر حسب ضوابط و مقررات مصوب هیأت امناء می تواند بخشی از هزینه های تعمیرات منازل را به صورت بلاعوض پرداخت نماید.

ماده ۶ - مشمولان این قانون برای احداث یک واحد مسکونی با زیربنای مفید تا یکصد و بیست مترمربع و بیست مترمربع تجاری در شهر محل سکونت خود از پرداخت هزینه های عوارض صدور پروانه های ساختمانی، عوارض شهرداری و نوسازی برای یک بار با معرفی بنیاد معاف می باشند. مفاد این ماده در احداث مجتمع های مسکونی نیز اعمال و مازاد بر تراکم شامل ایثارگران نخواهد بود.

تبصره - مشمولان این قانون از پرداخت هرگونه هزینه انشعاب آب و فاضلاب، برق و گاز و پنجاه درصد (۵۰٪) هزینه خدمات انشعاب آنها برای یک بار معاف می باشند.

ماده ۷ - وزارت راه و شهرسازی موظف است برای جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، آزادگان، همسران شهید و یا قیم قانونی فرزندان شهید (به نام فرزندان) نسبت به تأمین زمین بر مبنای قیمت منطقه ای سال ۱۳۶۹ و اولین سال قیمت منطقه ای برای زمین هایی که قیمت منطقه ای سال ۱۳۶۹ را ندارند با هماهنگی بنیاد اقدام نماید. در صورتی که واگذاری زمین به واجدین شرایط این ماده ممکن نباشد دولت مکلف است به ازای آن جهت هریک از مشمولان مبلغ پنجاه میلیون (۵۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال برای سال اول و متناسب با نرخ تورم جهت سالهای بعد، اعتبار لازم را اختصاص دهد.

ماده ۸ - وزارت راه و شهرسازی موظف است سالانه حداکثر سی درصد (۳۰٪) از منازل اجاره به شرط تملیک خود را با در نظر داشتن تعداد واجدین شرایط و متناسب با نیاز بنیاد به این امر اختصاص دهد. مابه التفاوت سهم زمین در آپارتمان های اجاره به شرط تملیک به مشمولان واجد شرایط پرداخت می شود.

ماده ۹ - مشمولان این فصل از پرداخت هزینه آماده سازی کلاً معاف و پرداخت این هزینه ها به عهده وزارت راه و شهرسازی است این معافیت ها در هنگام انعقاد قرارداد محاسبه و قید می گردد.

ماده ۱۰ - بنیاد موظف است با اعتبارات مصوب در بودجه سالانه نسبت به مناسب سازی اماکن مسکونی و ساماندهی محیط زیست شخصی جانبازان ویژه اقدام نماید.

ماده ۱۱ - وزارتخانه های نیرو، نفت، راه و شهرسازی و کشور موظفند کلیه هزینه های خدمات مربوط به آبرسانی، برق رسانی، گاز رسانی و جاده مواصلاتی و ساخت و ساماندهی و نگهداری گلزارهای شهدا و یادمانها را با هماهنگی بنیاد تأمین نمایند.

هزینه آب، برق و گاز مصرفی گلزارهای شهدا در مکانهایی که تحت پوشش شهرداری ها، اوقاف و سازمان میراث فرهنگی نیستند رایگان می باشد.

آیین نامه اجرائی این ماده توسط وزارت کشور با هماهنگی بنیاد و ستاد کل نیروهای مسلح و معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور و وزارتخانه های مزبور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

فصل سوم - بهداشت و درمان

ماده ۱۲ - حدود خدمات بیمه بهداشتی، درمانی (همگانی، مکمل، خاص) قابل ارائه به خانواده شاهد، جانبازان، آزادگان و افراد تحت تکفل ایشان طبق مفاد قانون بیمه همگانی درمانی کشور و قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی و اصلاحات قوانین یاد شده می باشد. آیین نامه اجرائی ذی ربط با پیشنهاد مشترک بنیاد، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و ستاد کل نیروهای مسلح به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۳

الف (اصلاحی ۱۹، ۱۰، ۱۳۹۷) - تأمین صد درصد (۱۰۰٪) هزینه بهداشتی درمانی به صورت بیمه سلامت، بیمه همگانی، بیمه مکمل و بیمه خاص (خدماتی که مشمول قوانین بیمه همگانی و تکمیلی نمی گردند) خانواده شاهد، جانبازان، آزادگان و افراد تحت تکفل آنان بر عهده دولت بوده و اعتبارات آن هر ساله بر اساس تعداد و سرانه در قوانین بودجه سنواتی به صورت صد درصد (۱۰۰٪) تخصیص یافته منظور می گردد.

تبصره ۱ (منسوخه ۱۹، ۱۰، ۱۳۹۷) - کلیه دستگاههای اجرائی موظفند از محل اعتبارات مصوب و در قالب تخصیص اعتبار ابلاغی نسبت به تأمین و پرداخت کسورات بیمه درمانی همگانی و مکمل سهم کارکنان ایثارگر شاغل در دستگاه مربوط و خانواده شاهد، جانبازان، آزادگان و افراد تحت تکفل آنان اقدام نمایند.

تبصره ۲ (منسوخه ۱۹، ۱۰، ۱۳۹۷) - شرکتهای دولتی، نهادها، بانکها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت و شرکتهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است، موظفند از محل هزینه عملیات جاری خود نسبت به پرداخت کسورات بیمه درمانی همگانی و مکمل سهم ایثارگران شاغل در مؤسسات مربوط و افراد تحت تکفل آنان اقدام نمایند.

تبصره ۳ (منسوخه ۱۹، ۱۰، ۱۳۹۷) - دولت مکلف است به منظور پرداخت کسورات بیمه درمان همگانی و تکمیلی سهم ایثارگران شاغل در بخش غیردولتی مشمول قوانین کار و تأمین اجتماعی اعتبار لازم را هر ساله در لویح بودجه سنواتی کل کشور پیشبینی نموده و در اختیار سازمان تأمین اجتماعی قرار دهد.

تبصره ۴ (منسوخه ۱۹، ۱۰، ۱۳۹۷). دولت موظف است ضمن لوایح بودجه سنواتی ساز و کارهای لازم و برای بهره مندی هماهنگ مشمولان این ماده از خدمات درمانی فراهم نماید.

ب (اصلاحی ۱۹، ۱۰، ۱۳۹۷) - با اجرای حکم این ماده خدمات بهداشتی و بیمه درمانی مکمل آزادگان، جانبازان، ایثارگران شاغل و غیرشاغل، بازنشسته و افراد تحت تکفل آنها و والدین، همسران و فرزندان شهدا بر عهده بنیاد شهید و امور ایثارگران است. تعهدات دستگاههای اجرائی و بیمه های ذی ربط در این خصوص، از تاریخ ۱/ ۸/ ۱۳۹۷ تا زمان تصویب این قانون و تا پایان سال ۱۳۹۷ به بنیاد شهید و امور ایثارگران منتقل می شود. اجرای احکام این ماده مانع ارائه خدمات بیمه درمان تکمیلی توسط دستگاههای اجرائی ذی ربط به کارکنان شاغل موضوع این ماده نیست. این قانون از تاریخ تصویب لازم الاجراء می باشد.

ماده ۱۴ - بنیاد موظف است امکانات بهداشتی، درمانی، تشخیصی، توانبخشی، آموزشی، پیشگیری، دارو و تجهیزات مورد نیاز و برای گروههای ویژه جانبازان شیمیائی، اعصاب و روان، نخاعی و اندامهای مصنوعی داخلی و خارجی جانبازان تهیه و تأمین نماید. بدین منظور بنیاد می تواند ضمن استفاده از ظرفیت بخشهای دولتی و غیردولتی حسب ضرورت با تأیید معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور و تصویب هیأت وزیران نسبت به توسعه یا تأسیس مراکز ویژه مورد نیاز ایثارگران واجد شرایط اقدام نماید.

تبصره ۱ - سازمان بهزیستی کشور موظف است با اولویت نسبت به پذیرش فرزندان معلول، ایثارگران در مراکز دولتی و غیردولتی اقدام نموده و خدمات مربوطه را به آنها ارائه نماید. اعتبار مربوط به این خدمات از محل اعتبارات مصوب سازمان مذکور تأمین و پرداخت می گردد.

تبصره ۲ - بنیاد موظف است داروهای خاص، تجهیزات پزشکی و توانبخشی و آمبولانس مورد نیاز ایثارگران را از محل اعتبارات مصوب خود تأمین و وارد نماید.

ماده ۱۵ - بنیاد موظف است با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به منظور تأمین و ارتقای سطح بهداشت و درمان و پایش و کنترل وضعیت جسمی و روانی خانواده شاهد، جانبازان، آزادگان و افراد تحت تکفل آنان نسبت به ایجاد بانک جامع اطلاعات پزشکی و پیراپزشکی و تشکیل پرونده سلامت برای آنان اقدام نماید.

ماده ۱۶ - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است با هماهنگی بنیاد نسبت به واکسیناسیون خاص در مورد افراد مشمول ماده (۱۵) به صورت رایگان اقدام نماید.

ماده ۱۷ - بنیاد موظف است نسبت به اعزام به خارج جانبازانی که امکان درمان آنان در داخل کشور وجود ندارد، حسب تشخیص و نظر کمیسیون پزشکی و تأیید شورای عالی پزشکی بنیاد و با استفاده از بودجه ارزی و ریالی که در اعتبارات سنواتی بنیاد پیشبینی می گردد، اقدام نماید.

ماده ۱۸ (اصلاحی ۱۴، ۱۲، ۱۳۹۵) - بنیاد موظف است در چهارچوب قوانین به منظور تعیین، تدوین و یا اصلاح معیارهای تشخیص درصد جانبازی به عنوان مبنای ارائه خدمت به جانبازان و آزادگان در مواردی که نیاز به رأی کمیسیون باشد نسبت به تشکیل کمیسیون های پزشکی اقدام و جهت تعیین نحوه از کارافتادگی کلی آنها، با در نظر گرفتن وضعیت فعلی سلامت روحی، جسمی، اجتماعی، اقتصادی، شغلی و سابقه حضور در جبهه و براساس آیین نامه ای که به پیشنهاد بنیاد و ستاد کل نیروهای مسلح و با همکاری وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمان تهیه و به تصویب هیأت وزیران می رسد اقدام نماید.

ماده ۱۹ - بنیاد موظف است حداکثر ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون به منظور حفظ اسناد و مدارک پزشکی و سابقه مجروحیت موجود در بیمارستان ها و کلیه مراکز پزشکی، درمانی و ستادهای تخلیه مجروحان و جلوگیری از امحاء، مفقود یا معدوم شدن اسناد با استفاده از خدمات ماشینی و امکانات رایانه ای نسبت به تشکیل و تمرکز بانک اطلاعات و آمار مجروحان دوران دفاع مقدس اقدام نماید.

ماده ۲۰ - بنیاد موظف است با هماهنگی وزارتخانه های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، تعاون، کار و رفاه اجتماعی، آموزش و پرورش، ورزش و جوانان و سازمان بهزیستی کشور به منظور ارائه خدمات مشاوره‌ای و مددکاری، پیشگیری و درمان جهت ارتقای سطح سلامت و تأمین بهداشت روانی ایثارگران و خانواده ایشان «مراکز مشاوره‌ای و مددکاری ایثارگران» را تأسیس نماید.

تبصره - آیین نامه اجرائی این فصل ظرف سه ماه پس از تصویب این قانون توسط بنیاد و با همکاری وزارتخانه های تعاون، کار و رفاه اجتماعی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و ستاد کل نیروهای مسلح تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

فصل چهارم - تسهیلات اداری و استخدامی

ماده ۲۱ (اصلاحی ۱۲، ۱۴، ۱۳۹۵) - کلیه دستگاههای موضوع ماده (۲) این قانون مکلفند حداقل بیست و پنج درصد (۲۵٪) از نیازهای استخدامی و تأمین نیروهای مورد نیاز خود را اعم از رسمی، پیمانی، قراردادی، شرکتی که وفق ضوابط و مجوزهای مربوط و جایگزینی نیروهای خروجی خود اخذ می نماید به خانواده های شاهد، جانبازان و آزادگان، همسر و فرزندان شهدا و جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، فرزندان و همسران آزادگان یک سال و بالای یک سال اسارت، اسرا و خواهر و برادر شاهد اختصاص دهند و پنج درصد (۵٪) سهمیه استخدامی را نیز به رزمندگان با سابقه حداقل شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه ها و همسر و فرزندان آنها و فرزندان جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) و آزادگان کمتر از یک سال اسارت اختصاص دهند. ۴.

[پاورقی] ۴ - به موجب مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام مورخ ۲ / ۱۰ / ۱۳۹۱ عبارتهای «و جایگزینی نیروهای خروجی خود»، «شهدا و»، «فرزندان و همسران»، «یک سال و بالای یک سال اسارت» و «و پنج درصد (۵٪) سهمیه استخدامی را نیز به رزمندگان با سابقه حداقل شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه ها و همسر و فرزندان آنان و فرزندان جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) و آزادگان کمتر از یک سال اسارت اختصاص دهنده مندرج در بند «و» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران اصلاحی ۱۸ / ۱۱ / ۱۳۹۰ و ۱۴ / ۸ / ۱۳۹۱ چون به نفع ایثارگران است، دو ماده فوق قبل از تبصره‌ها لحاظ گردید نهایتاً چون احکام مندرج در ماده (۲۱) فوق جامع تر از احکام مندرج در بند «و» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران اصلاحی ۱۸ / ۱۱ / ۱۳۹۰ و ۱۴ / ۸ / ۱۳۹۱ است، لذا بند «و» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم برای مجربان قابل استناد نیست ولی تبصره های آن به قوت خود باقی است.

تبصره ۱ - آن دسته از فرزندان شاهد، جانبازان از کارافتاده کلی، آزادگان از کارافتاده کلی و فرزندان آنان که علاوه بر سهمیه استخدامی این ماده با کسب حد نصاب قبولی و امتیازات لازم در آزمون‌های استخدامی پذیرفته شوند می توانند همانند سایر فرزندان شاهد، جانبازان و آزادگان از شرط معافیت حداقل معدل و حداکثر سن بهره مند گردند.

تبصره ۲ - کلیه دستگاه های مشمول این قانون موظفند پس از بازنشستگی یکی از ایثارگران از محل سهمیه استخدامی خود با رعایت شرایط عمومی استخدام یکی از فرزندان شهید، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، آزاده، اسیر و مفقودالایر را در آن دستگاه استخدام نمایند.

تبصره ۳ - کسب حداقل هشتاد درصد (۸۰٪) حدنصاب آزمون علمی آخرین نفر پذیرفته شده برای مشمولان متقاضی استخدام در ادارات آموزش و پرورش و علوم تحقیقات و فناوری الزامی است.

تبصره (الحاقی ۱۲، ۱۴، ۱۳۹۵) - وضعیت استخدامی مشمولان این ماده حداکثر پس از سه ماه رسمی قطعی می گردد.

تبصره ۲(الحاقی ۱۳۹۵، ۱۲، ۱۴) -والدین، همسران و فرزندان شهدا و جانبازان و آزادگان و رزمندگان با حداقل شش ماه سابقه حضور در جبهه، شاغل در کلیه دستگاههای مشمول ماده (۲) قانون جامع خدمات رسانی به ایثارگران و مؤسسات تابعه آنها و شرکتهای عمومی و دولتی، در صورت تنزل از پست سازمانی بالاتر، مشروط به عدم محکومیت آنها بر اساس آراء مراجع قضائی یا اداری به تنزل پست، از کلیه حقوق و مزایای همان پست سازمانی یا همتراز شغل و پست قبلی برخوردار می شوند.

ماده ۲۲ - بنیاد حسب مورد به همسر و والدین شاهد، جانبازان و آزادگان، که بنا به تشخیص کمیسیون پزشکی بنیاد دارای عائله تحت تکفل قانون محجور و معلول (ذهنی، جسمی، حرکتی) باشند، علاوه بر پرداختی های موضوع این قانون، در صورتی که نسبت به نگهداری فرد یا افراد یاد شده در میان خانواده اقدام نمایند، حداقل به میزان یارانه موضوع قانون جامع حمایت از حقوق معلولان پرداخت می نماید.

ماده ۲۳ - بنیاد مکلف است به کلیه والدین شاهد به میزان معادل یک و نیم برابر حداقل حقوق کارکنان دولت مستمری پرداخت نماید.

ماده ۲۴ - همسران شاهد، همسران جانبازان پنجاه درصد (۵۰٪) و بالاتر، شیمیایی و اعصاب و روان (متوفی یا در قید حیات) و همسران آزادگان با سابقه اسارت پنج سال و بالاتر که قبل از اسارت با آنان ازدواج نموده اند، در صورت شاغل بودن می توانند با پنج سال سنوات ارفاقی از امتیاز بازنشستگی پیش از موعد با دریافت حقوق و مزایای کامل بهره مند گردند.

تبصره ۱ - همسران شاغل جانبازان زیر پنجاه درصد (۵۰٪) و آزادگان با سنوات اسارت کمتر از پنج سال براساس آیین نامه ای که به پیشنهاد بنیاد به تصویب هیأت وزیران می رسد از یک تا پنج سال سنوات ارفاقی بازنشستگی بهره مند می گردند.

تبصره ۲ - کلیه همسران شاهد شاغل، همانند همسران جانبازان از کاهش ساعت کاری برخوردار می گردند.

تبصره ۳ - رعایت شرط سنی مقرر در قوانین و مقررات بازنشستگی زودتر از موعد جانبازان الزامی نمی باشد.

ماده ۲۵ - به همسران شاهد سرپرست خانواده و جانبازان پنجاه درصد (۵۰٪) و بالاتر و آزادگان متوفی که فرزند یا فرزندان را از آنان تحت تکفل قانونی داشته باشند معادل حداقل حقوق کارکنان دولت، حق سرپرستی پرداخت خواهد شد. افراد حضانت کننده از این فرزندان محروم از مادر نیز مشمول این ماده می باشند.

ماده ۲۶(اصلاحی ۱۳۹۵، ۱۲، ۱۴) - دولت موظف است به منظور حمایت از سلامت جانبازان پنجاه درصد (۵۰٪) و بالاتر و جانبازان اعصاب و روان و شیمیایی، جانبازان دارای محدودیت جسمی حرکتی به تشخیص کمیسیون پزشکی بنیاد و بر اساس شدت و نوع ضایعات ناشی از مجروحیت و میزان ساعت کاری که از جانبازان مراقبت می شود، نسبت به برقراری و پرداخت حق پرستاری و حق همیاری بر مبنای حداقل دستمزد ماهانه کارگران اقدام و اعتبار مورد نیاز را در لوایح بودجه سنواتی منظور نماید.

تبصره ۱(الحاقی ۱۳۹۵، ۱۲، ۱۴) -والدین، همسران و فرزندان شهدا که دارای بیماری های خاص و یا صعب العلاج یا محدودیت جسمی حرکتی می باشند پس از تأیید کمیسیون پزشکی بنیاد، مشمول این ماده می شوند .

تبصره ۲(الحاقی ۱۳۹۵، ۱۲، ۱۴) -جانبازان گروه بیست و پنج درصد (۲۵٪) تا چهل و نه درصد (۴۹٪) ضریب کا (K) بهره مندی حق پرستاری آنان به میزان درصد جانبازی می باشد.

ماده ۲۷ - مدت خدمت داوطلبانه جانبازان، رزمندگان، آزادگان و شهدا در جبهه قبل از استخدام و اشتغال در صورت تمایل جزء سنوات قابل قبول از لحاظ بیمه و بازنشستگی به مأخذ مشاغل سخت و زیان آور (یک به یک و نیم) محسوب می گردد.

دولت مکلف است مابه التفاوت کسور بیمه و بازنشستگی سهم کارمند و یا کارگر و کارفرما را برای مدت مذکور به مأخذ آخرین وضعیت استخدامی (حقوق و مزایای مشمول کسور بیمه و بازنشستگی) محاسبه و یکجا به صندوقهای مربوط واریز نماید.

ماده ۲۸ - کلیه دستگاههای مشمول این قانون مکلفند نسبت به اعطای امتیازات دیپلم به شهدا و مفقودان زیر دیپلم و احتساب مزایای یک مقطع تحصیلی بالاتر به کلیه شهدا و مفقودان دارای مدرک دیپلم و بالاتر همانند جانبازان و آزادگان اقدام و حقوق و مزایای آنان را مطابقت دهند.

فصل پنجم - اشتغال و کارآفرینی

ماده ۲۹ - خانواده شاهد، جانبازان، همسر و فرزندان جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، آزادگان و همسر و فرزندان آنان مشروط بر آن که فاقد شغل و درآمد بوده و واجد شرایط شغل مورد نظر باشند می توانند از خدمات این فصل برخوردار شوند.

تبصره - رزمندگان و خواهر و برادر شاهد در اولویت بعدی برای استفاده از خدمات موضوع این فصل می باشند.

ماده ۳۰ - وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سایر واحدهای ذی ربط اعم از دولتی و غیردولتی موظفند ضمن هماهنگی با بنیاد در راستای جذب نیروی انسانی مورد نیاز کارگاههای تابع قانون کار، مشمولان موضوع ماده (۲۹) این قانون را در اولویت قرار دهند.

ماده ۳۱ - به منظور تشویق کارفرمایان کارگاهها به جذب مشمولان موضوع ماده (۲۹) این قانون، دولت موظف است کارفرمایانی را که با هماهنگی بنیاد پس از اخذ تعهدات لازم و انعقاد قراردادی که مبین تعهدات طرفین باشد اقدام به جذب نیرو در راستای تأمین نیروی انسانی مورد نیاز خود می نمایند، مشمول تخفیفات و تسهیلاتی به شرح ذیل قرار دهد:

الف (اصلاحی ۱۲، ۱۴، ۱۳۹۵) - حق بیمه سهم کارفرما برای جانبازان و آزادگان و فرزندان شاهد، فرزندان جانبازان، فرزندان آزادگان، رزمندگان و فرزندان رزمندگان با حداقل شش ماه سابقه حضور در جبهه به میزان صد درصد (۱۰۰٪) و سایر مشمولان موضوع ماده (۲۹) این قانون به میزان پنجاه درصد (۵۰٪) حداقل به مدت پنج سال توسط بنیاد پرداخت می گردد .

ب - کاهش مالیات کارفرمایان این گونه کارگاهها از طریق احتساب یکصد و پنجاه درصد (۱۵۰٪) حقوق پرداختی به ایثارگران جدید الاستخدام به عنوان هزینه های قابل قبول مالیاتی به مدت پنج سال .

ج - کارفرمایانی که اقدام به جذب و استخدام افراد موضوع ماده (۲۹) این قانون حداقل به مدت پنج سال می نمایند تا مدت هجده ماه از هفتاد و پنج درصد (۷۵٪) یارانه حداقل حقوق و دستمزد، موضوع ماده (۴۲) قانون کار بر حسب نوع شغلی که در اختیار آنان قرار خواهد گرفت بهره مند می شوند.

ماده ۳۲ - بنیاد موظف است نسبت به ایجاد صندوق اشتغال و کارآفرینی ایثارگران اقدام نموده و اساسنامه آن را تدوین و به تصویب هیأت وزیران برساند. منابع مالی این صندوق به شرح زیر تأمین می گردد:

الف - بودجه عمومی دولت

ب - وجوه برگشتی از محل اقساط وامهای اشتغال پرداختی به ایثارگران (وجوه اداره شده)

ج - سایر منابع بنیاد (منابع داخلی بنیاد)

ماده ۳۳ - در صورتی که در راستای دستیابی فرزندان شاهد، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و آزادگان بیکار به مشاغل مناسب، نیاز به فراگیری دوره های آموزشی و مهارتی باشد، به منظور تأمین حداقل معاش آنان در طول دوره آموزش (حداکثر تا هجده ماه) کمک هزینه زندگی معدل [معدل] هفتاد و پنج درصد (۷۵٪) حداقل حقوق کارکنان دولت و برای یکبار توسط بنیاد پرداخت خواهد شد.

ماده ۳۴- برای بهره‌مندی افراد واجد شرایط این فصل، ضمن هماهنگی دستگاهها و مراکز ارائه‌دهنده امکانات فوق با بنیاد مشروط بر آن که قبلاً از تسهیلات این فصل استفاده نکرده باشند تا سی درصد (۳۰٪) از امکانات مربوط به موارد ذیل به این امر اختصاص می‌یابد:

الف - واگذاری غرفه میادین و بازارچه های خود اشتغالی و دکه از طریق شوراهای اسلامی و با هماهنگی شهرداری ها.

ب - سهمیه پذیرش دوره های کوتاه مدت و بلندمدت آموزش های مهارتی، تخصصی سازمان آموزش فنی و حرفه ای به همراه تسهیلات رفاهی به ویژه خوابگاه.

ج - اجرای دوره های کارورزی خاص فارغ التحصیلان توسط دستگاههای اجرایی ذی ربط.

د - اعزام نیروی کار به خارج از کشور، توسط دستگاههای مشمول این قانون.

ماده ۳۵ - دولت مکلف است ساز و کارهای مناسب را برای ایجاد مشاغل پایدار برای مشمولان این فصل از محل تسهیلات تکلیفی، اعتبارات وجوه اداره شده، خود اشتغالی، برنامه کمک های فنی و اعتباری (ملی و استانی) در لوایح بودجه سالانه پیش بینی و اجراء نماید.

ماده ۳۶ - به منظور ساماندهی موضوع اشتغال مشمولان این قانون در سیاستگذاری های کلان، رئیس بنیاد در شورای عالی اشتغال عضویت خواهد داشت.

فصل ششم - معیشت و رفاه

ماده ۳۷ (اصلاحی ۱۴، ۱۲، ۱۳۹۵) - کسورات بازنشستگی سهم اسراء، آزادگان و جانبازان و فرزندان شهداء و رزمندگان با حداقل بیست و چهار ماه حضور در جبهه شاغل و حالت اشتغال در دستگاههای موضوع ماده (۲) این قانون به شرح تبصره های زیر حسب مورد تأمین و پرداخت می گردد .

تبصره ۱ - کلیه دستگاههای اجرایی موظفند از محل اعتبارات مصوب و در قالب تخصیص اعتبار ابلاغی نسبت به تأمین و پرداخت کسورات بازنشستگی سهم اسراء، آزادگان و جانبازان در دستگاه مربوط اقدام نمایند.

تبصره ۲ - شرکتهای دولتی، بانکها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت، نهادهای عمومی غیردولتی که از بودجه عمومی دولت استفاده می کنند و شرکتهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است، موظفند از محل هزینه عملیات جاری خود نسبت به پرداخت کسورات بازنشستگی سهم اسراء، آزادگان و جانبازان شاغل و حالت اشتغال در مؤسسات مربوط اقدام نمایند.

تبصره ۳ - دولت مکلف است به منظور پرداخت کسورات بازنشستگی سهم اسراء، آزادگان و جانبازان شاغل در بخش غیردولتی مشمول قانون کار و تأمین اجتماعی اعتبار لازم را هر ساله در لوایح بودجه سنواتی کل کشور پیش بینی نموده و در اختیار سازمان تأمین اجتماعی قرار دهد.

ماده ۳۸ - حقوق و مزایای پرسنل وظیفه و نیروهای داوطلب غیرشاغل در دستگاههای موضوع ماده (۲) این قانون که به صورت بسیج مردمی از سوی مراجع ذی صلاح نظیر نیروی مقاومت بسیج، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ارتش، کمیته امداد امام خمینی (ره)، جهاد سازندگی، سازمان تبلیغات اسلامی، حوزه های علمیه و جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران به جبهه اعزام و به دلیل حضور در جبهه و یا بر اثر ترور شهید، مفقودالثر، جانباز از کارافتاده کلی و آزاده از کارافتاده کلی گردیده اند. طبق مقررات، همپراز کادر نیروهای مسلح تعیین و توسط بنیاد پرداخت خواهد شد.

تبصره - حقوق وظیفه جانبازان غیرحالت اشتغال مشمول قوانین نیروهای مسلح براساس مقررات مربوط در نیروهای مسلح محاسبه و توسط نیروی مربوط پرداخت می گردد.

ماده ۳۹ - حقوق و مزایای حالت اشتغال مستخدمان شهید، مفقودالثر، اسرا، آزادگان و جانبازان از کارافتاده [از کارافتاده] کلی دستگاه ها، اعم از کشوری و لشکری بر اساس قوانین و مقررات استخدامی نیروهای مسلح محاسبه می گردد.

تبصره ۱ - حقوق و مزایای اسرا، آزادگان و جانبازان از کارافتاده کلی توسط دستگاه مربوط و حقوق و مزایای شهدا و مفقود الاثرها توسط بنیاد پرداخت می گردد.

تبصره ۲ (اصلاحی ۳، ۷، ۱۰، ۱۳۹۲) - حقوق حالت اشتغال جانبازان و آزادگان از کارافتاده کلی موضوع مواد (۳۸) و (۳۹) این قانون در صورت اشتغال در دستگاههای موضوع بند (الف) ماده (۲) این قانون قطع نمی گردد.

ماده ۴۰ - حقوق بازنشستگی شهدا، جانبازان و آزادگان مشمول قانون حالت اشتغال، معادل آخرین حقوق و مزایای دریافتی تعیین و هر ساله متناسب با افزایش ضریب حقوق شاغلان اضافه و به شکل تبصره های زیر عمل می شود.

تبصره ۱ - حقوق بازنشستگی مشمولان قانون حالت اشتغال، اعم از اینکه در اجرای قانون مذکور و یا سایر قوانین و مقررات مربوط بازنشسته شده باشند مشابه کارکنان همپراز (بازنشسته در سال تصویب این قانون) تطبیق و اعمال می گردد.

تبصره ۲ - حقوق بازنشستگی و وظیفه شهدا، جانبازان و آزادگان غیرمستخدم دولت توسط بنیاد و حقوق بازنشستگی و وظیفه جانبازان و آزادگان مستخدم دولت توسط صندوق بازنشستگی دستگاه ذی ربط پرداخت می گردد.

تبصره ۳ - مشمولان قانون حالت اشتغال هنگام نیل به بازنشستگی از کلیه امتیازات منظور شده برای شاغلان همپراز (مانند پاداش پایان خدمت و غیره) برخوردار می گردند. دستگاه مجری حکم حقوق بازنشستگی مکلف به تأمین و پرداخت حقوق و امتیازات مذکور خواهد بود.

ماده ۴۱ - جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، آزادگان و خانواده های شاهد و خانواده جانبازان هفتاد درصد (۷۰٪) در صورت مسافرت داخلی از طریق هر یک از شرکتهای دولتی یا خصوصی هواپیمایی، راه آهن و کشتیرانی با ارائه کارت ایثارگری و یا معرفی نامه بنیاد از پرداخت پنجاه درصد (۵۰٪) هزینه بلیط مسافرت معاف می باشند.

تبصره ۱ - کلیه مشمولان این ماده از پرداخت هزینه بلیط اتوبوس و مترو (داخل شهری) معاف می باشند.

تبصره ۲ - مشمولان این ماده در پروازهای خارجی با معرفی نامه بنیاد برای یک بار در سال از پنجاه درصد (۵۰٪) تخفیف مستقیم بهای روز فروش بهره مند می باشند.

تبصره ۳ - تخفیف موضوع این ماده در بخشهای دولتی و خصوصی توسط بنیاد تأمین و پرداخت می شود.

ماده ۴۲ - معافیت ایثارگران و فرزندان ذکور آنان و برادران شهدا از انجام خدمت وظیفه عمومی طبق قانون نظام وظیفه عمومی و اصلاحات آن و تدابیر فرمانده کل نیروهای مسلح خواهد بود.

ماده ۴۳ - سازمان حج و زیارت موظف است هر ساله پنج درصد (۵٪) تا ده درصد (۱۰٪) از سهمیه حج تمتع را به جانبازان و آزادگان و همسران آنان، همسر و والدین شاهد که توسط بنیاد معرفی و برای اولین بار مشرف می شوند اختصاص دهد.

ماده ۴۴ - وزارت کشور ضمن هماهنگی های لازم نسبت به ارائه خدمات ترددی از جمله آرم و کارت تردد و مجوز ورود به محدوده طرح ترافیک و مناطق مربوط را برای جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، بر اساس معرفی نامه بنیاد به صورت رایگان فراهم نماید.

ماده ۴۵ - دولت مکلف است سالانه اعتبار و تسهیلات لازم را برای تهیه خودرو مناسب برای کلیه جانبازان پنجاه درصد (۵۰٪) و بالاتر و آن تعداد از جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) الی چهل و نه درصد (۴۹٪) که به تشخیص کمیسیون پزشکی بنیاد از نظر جسمی محدودیت حرکتی دارند، پیش بینی نماید.

تبصره ۱ - آن تعداد از همسر و فرزندان شاهد و آزادگانی که به تشخیص کمیسیون پزشکی بنیاد معلول شناخته می شوند می توانند از تسهیلات موضوع این ماده استفاده نمایند.

تبصره ۲ - آیین نامه چگونگی واگذاری، میزان تسهیلات، کارمزد و میزان کمک بلاعوض توسط بنیاد و معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۴۶ - دولت مکلف است نسبت به تأمین و پرداخت پنجاه درصد (۵۰٪) هزینه بیمه عمر خانواده های شاهد، جانبازان و آزادگان که توسط هیچ یک از دستگاههای دولتی تحت پوشش بیمه مذکور نمی باشند، اقدام نماید.

ماده ۴۷ - دولت مکلف است همه ساله مبلغی را به منظور کمک به صندوق ذخیره ایثارگران که توسط بنیاد تشکیل خواهد شد در بودجه سالانه بنیاد پیش بینی نماید.

ماده ۴۸ - بنیاد مکلف است پس از فوت هر یک از ایثارگران غیرمستخدم دولت، کمک هزینه فوت همانند مشمولان قانون پرداخت پاداش پایان خدمت و بخشی از هزینه های ضروری به کارکنان دولت مصوب ۲۶ / ۲ / ۱۳۷۵ و اصلاحیه های بعدی آن، به خانواده آنان مشروط بر اینکه به موجب قوانین و مقررات دیگری دریافت ننموده باشند پرداخت نماید.

تبصره - دستگاههای اجرائی کشوری و لشکری و برای ایثارگران مستخدم خود، طبق قوانین و مقررات مربوط اقدام می نمایند.

ماده ۴۹ - دستگاههای اجرائی مشمول این قانون موظفند برای مساعدت در امر ازدواج خانواده شاهد، آزادگان، جانبازان و فرزندان آنان برای یک نوبت هدیه ازدواج موضوع مفاد قانون پرداخت پاداش پایان خدمت و بخشی از هزینه های ضروری به کارکنان دولت مصوب ۲۶ / ۲ / ۱۳۷۵ و اصلاحیه های بعدی آن را به میزان دو برابر پرداخت نمایند.

تبصره - پرداخت هدیه ازدواج به مشمولان این ماده که تحت پوشش دستگاههای اجرائی نیستند به عهده بنیاد است.

ماده ۵۰ - تسهیلات بانکی (وام) بابت مساعدت در امر ازدواج خانواده شاهد، جانبازان، آزادگان و فرزندان آنان برای یک نوبت به میزان دو برابر ضوابط بانکی از سوی شورای پول و اعتبار به صورت قرض الحسنه تعیین می گردد.

ماده ۵۱ (اصلاحی ۱۴، ۱۲، ۱۳۹۵) - کلیه دستگاههای اجرائی مشمول این قانون موظفند به شهدا و جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و آزادگان، همسران و فرزندان شهدا شاغل مبلغی معادل بیست و پنج درصد (۲۵٪) حداقل حقوق کارکنان دولت را که هر سال توسط دولت تعیین می شود، به عنوان فوق العاده ایثارگری به طور ماهانه پرداخت نماید.

تبصره ۱ - به افراد موضوع ماده مذکور که در استخدام دولت نیستند مبلغ یاد شده توسط بنیاد تأمین و پرداخت می گردد.

تبصره ۲ - این فوق العاده ایثارگری به جانبازان و آزادگان از کارافتاده کلی که از حقوق حالت اشتغال مطابق مواد (۳۸) و (۳۹) این قانون برخوردار گردیده اند تعلق نخواهد گرفت.

ماده ۵۲ - بیمه درمانی فرزندان ذکور شهدا پس از فراغت از تحصیل تا زمان اشتغال حداکثر به مدت سه سال توسط بنیاد محاسبه و پرداخت می گردد.

ماده ۵۳ - کلیه دستگاههای مشمول این قانون موظفند مرخصی استحقاقی و عملیاتی استفاده نشده شهدا و مفقودان را به ازای هر ماه طلب مرخصی آنان معادل یک ماه آخرین حقوق و مزایای دریافتی آنان محاسبه و از سوی دستگاههای ذی ربط پرداخت نمایند.

ماده ۵۴ - کارکنان شهید و جانباز و آزاده از کارافتاده کلی همانند سایر کارکنان شاغل دستگاهها، از کلیه تسهیلات اجتماعی، رفاهی، آموزشی و خدمات قابل ارائه به کارکنان دستگاهها، نظیر دفترچه اتکا، علاوه بر تسهیلات بنیاد برخوردار خواهند شد.

ماده ۵۵ - جانبازان و آزادگان از کارافتاده کلی مشمول این قانون چنانچه قبل از سن بازنشستگی فوت نمایند، عائله تحت تکفل آنان از حقوق و مزایای حالت اشتغال تا سن بازنشستگی برخوردار خواهند شد.

ماده ۵۶ (اصلاحی ۱۳۹۵، ۱۲، ۱۴) - صد درصد (۱۰۰٪) حقوق و فوق العاده شغل و سایر فوق العاده ها اعم از مستمر و غیرمستمر شاهد، جانبازان و آزادگان و رزمندگان با حداقل دوازده ماه حضور در جبهه از پرداخت مالیات معاف می باشند.

ماده ۵۷ - مرخصی های استحقاقی آزادگان شاغل در طول ایام اسارت که بر اساس ماده (۱۳) قانون حمایت از آزادگان (اسرای آزاد شده) پس از ورود به کشور مصوب ۱۳/ ۹/ ۱۳۶۸ سنوات خدمتی آنان دو برابر محاسبه و ذخیره شده است، بر اساس آخرین حقوق و مزایای فرد قابل پرداخت خواهد بود. همچنین آزادگانی که بعد از اسارت شاغل شده اند از این مزایا برای مدت اسارت بهره مند خواهند شد.

ماده ۵۸ - وزارت دادگستری با همکاری قوه قضائیه نسبت به ارائه خدمات حمایت قضائی از خانواده شاهد، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و آزادگان در مراجع قضائی جهت دفاع و استیفای حقوق آنان اقدام نماید.

تبصره ۱ - هزینه ارائه خدمات حمایت قضائی از محل اعتبارات مصوب بنیاد تأمین و پرداخت می گردد.

تبصره ۲ - شکایات مربوط به ایثارگران مشمول این ماده درخصوص عدم اجرای این قانون در کمیسیون ماده (۱۶) قانون تسهیلات استخدامی و اجتماعی جانبازان انقلاب اسلامی قابل طرح می باشد.

ماده ۵۹ - قوه قضائیه، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و کانون وکلای دادگستری موظفند بیست و پنج درصد (۲۵٪) سهمیه صدور پروانه سردفتری و وکالت و مجوز کارشناسان رسمی دادگستری را به خانواده شاهد، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و آزادگان با شش ماه سابقه اسارت و رزمندگان با شش ماه سابقه حضور در جبهه و در صورت واجد شرایط بودن اختصاص دهند.

ماده ۵۹ مکرر (الحاقی ۱۳۹۵، ۱۲، ۱۴) - قوه قضائیه، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، کانون وکلای دادگستری، کانون کارشناسان رسمی، مرکز وکلاء و کارشناسان قوه قضائیه، مکلفند سی درصد (۳۰٪) از سهمیه صدور دفاتر خدمات قضائی و الکترونیک، سردفتری، صدور پروانه وکالت، مجوز کارشناسان رسمی دادگستری را به فرزندان و همسران شهدا، جانبازان با حداقل ده درصد (۱۰٪)، آزادگان با داشتن حداقل سه ماه سابقه اسارت و رزمندگان با داشتن حداقل شش ماه حضور در جبهه و همسر و فرزندان جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و فرزندان و همسران آزادگان و فرزندان رزمندگان دارای حداقل دوازده ماه سابقه حضور داوطلبانه در جبهه، بدون رعایت شرط سنی در صورت واجد شرایط بودن اختصاص دهند.

ماده ۶۰ (اصلاحی ۱۳۹۵، ۱۲، ۱۴) - دستگاههای موضوع ماده (۲) این قانون مکلفند حسب درخواست جانبازان و آزادگانی همسران و فرزندان شهدا که قبل از تصویب این قانون در خدمت دستگاه بوده و قطع همکاری نموده اند صرفاً برای یک بار نسبت به اعاده به خدمت آنان اقدام نمایند .

تبصره - افرادی که به موجب رأی صادره از مراجع قضائی یا هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری و یا سایر مراجع قانونی مربوط به دلیل محکومیت از کار برکنار شده اند مشمول این ماده نخواهند بود.

ماده ۶۱ - آیین نامه اجرائی این فصل از سوی بنیاد، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران، ستاد کل نیروهای مسلح و معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می رسد.

فصل هفتم - امور فرهنگی، آموزشی، ورزشی و ترویج فرهنگ ایثار و شهادت

ماده ۶۲ - دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی دولتی، دانشگاه آزاد اسلامی و مراکز آموزش عالی غیرانتفاعی موظفند با رعایت مقطع تحصیلی و نوع مؤسسه، نسبت به انتقال دانشجویان و پذیرفته شدگان، آزادگان، اسرا، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و همسر و فرزندان آنان و دانشجویان شاهد به دانشگاه یا مؤسسات آموزش عالی محل سکونت خانواده آنان و یا نزدیک ترین محل و همچنین تغییر رشته همپراز در گروه آزمایشی مربوط برای یک بار اقدام نمایند.

ماده ۶۳ - با هدف توسعه، ترویج و نهادینه نمودن فرهنگ جهاد، ایثار و شهادت و زنده نگهداشتن یاد شهیدان و حفظ و تقویت شأن و جایگاه الگوهای عینی عرصه جهاد، ایثار و شهادت، شورای عالی ترویج و توسعه فرهنگ ایثار و شهادت با شرح وظایف و ترکیب زیر تشکیل می شود.

الف - شرح وظایف:

- 1- سیاستگذاری در زمینه احیاء، حفظ، ترویج و نهادینه نمودن فرهنگ جهاد، ایثار و شهادت
- 2- ساماندهی و هماهنگی در برنامه ریزی های کلان دستگاهها و نهادهای متولی دولتی و غیردولتی
- 3- به کارگیری ظرفیت های جامعه و کشور برای تحقق اهداف شهیدان، جانبازان و آزادگان
- 4- ساماندهی نحوه تجلیل و تقدیر از ایثارگران و استفاده از توان و ظرفیت آنان در توسعه و ترویج فرهنگ ایثار و شهادت

ب - ترکیب:

- 1- رئیس جمهور به عنوان رئیس شورا
- 2- وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی
- 3- وزیر علوم، تحقیقات و فناوری
- 4- وزیر آموزش و پرورش
- 5- وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- 6- وزیر کشور
- 7- رئیس ستاد کل نیروهای مسلح
- 8- رئیس بنیاد شهید و امور ایثارگران
- 9- نماینده ولی فقیه در بنیاد
- 10- رئیس بنیاد حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس
- 11- رئیس سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران
- 12- رئیس سازمان تبلیغات اسلامی
- 13- معاون برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور
- 14- یکی از مجتهدین به انتخاب شورای عالی حوزه علمیه قم
- 15- رئیس مرکز رسیدگی به امور مساجد
- 16- رئیس شورای سیاستگذاری ائمه جمعه سراسر کشور
- 17- دو نفر از نمایندگان عضو کمیسیون اجتماعی با معرفی کمیسیون و انتخاب مجلس شورای اسلامی

تبصره ۱- دبیرخانه شورا در بنیاد مستقر می باشد و مسؤولیت پشتیبانی علمی، پژوهشی و خدماتی متناسب با وظایف و مسؤولیت شورا را بر عهده خواهد داشت.

تبصره ۲- دستگاههای اجرائی ذی ربط موظفند به منظور توسعه و ترویج فرهنگ ایثار و شهادت از تشکلهای سازمانهای غیردولتی فرهنگی، هنری، پژوهشی و ورزشی که در حوزه ایثارگران فعالیت می نمایند، حمایتهای مادی و معنوی به عمل آورند.

تبصره ۳- دستورالعمل های داخلی شورا به پیشنهاد دبیرخانه به تصویب شورا خواهد رسید.

تبصره ۴- مصوبات این شورا با تأیید رئیس جمهور لازم الاجراء خواهد بود.

ماده ۶۴- باتوجه به ضرورت حفظ، جمع آوری و تمرکز کلیه اسناد و آثار شهدا و ایثارگران، دولت موظف است اقدامات لازم را در جهت حفظ و نگهداری اصل آثار و اسناد فرهنگی، هنری، تاریخی و علمی مکتوب و غیرمکتوب شهدا و ایثارگران دفاع مقدس و انقلاب اسلامی با رعایت اصول طبقه بندی به عمل آورد.

تبصره ۱- در صورت انتشار این آثار رعایت حقوق مادی و معنوی صاحبان آن الزامی است.

تبصره ۲- آیین نامه اجرائی این ماده حداکثر ظرف سه ماه توسط بنیاد با همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان میراث فرهنگی و گردشگری، مرکز اسناد ملی، ستاد کل نیروهای مسلح و معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۶۵- به منظور تجلیل از همسر، فرزند، والدین شهدا، مفقودان، اسرا و همچنین جانبازان، آزادگان و همسر و فرزندان جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و رزمندگان، به آنان نشان ویژه اعطاء خواهد شد اعطای نشان ویژه به کلیه ایثارگران، تابع آیین نامه اجرائی خواهد بود که در کارگروهی متشکل از نمایندگان بنیاد، معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور، ستاد کل نیروهای مسلح با مسؤولیت معاونت حقوقی و امور مجلس ریاست جمهوری حداکثر ظرف شش ماه تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید. این نشان غیر از نشانهای دولتی است که تحت آیین نامه مربوط اعطاء می شوند.

ماده ۶۶- بنیاد موظف است نسبت به تأمین و پرداخت صد درصد (۱۰۰٪) هزینه شهریه کلیه دانشجویان شاهد (همسر و فرزندان شهدا)، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و همسر و فرزندان آنها و آزادگان و همسر و فرزندان آنان را که در مؤسسات آموزش عالی غیرانتفاعی غیردولتی، پیام نور، شبانه دولتی، دانشگاه آزاد اسلامی و هر مؤسسه و دانشگاه آموزش عالی شهریه بگير مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مشغول تحصیل می باشند، اقدام نماید.

تبصره ۱- تعیین رشته های تحصیلی مورد نیاز، نوع، میزان و شرایط پرداخت هزینه شهریه دانشجویی به موجب آیین نامه ای خواهد بود که توسط بنیاد و با همکاری وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۶۷- بنیاد موظف است نسبت به تأمین و پرداخت هزینه های خدمات آموزشی طرح شاهد در برنامه های آموزش عمومی و سایر برنامه های آموزش عالی از محل اعتباراتی که به همین منظور در قوانین بودجه سنواتی پیش بینی می شود اقدام نماید.

تبصره ۱- بنیاد موظف است نسبت به پرداخت کمک هزینه تحصیلی به دانش آموزان و دانشجویان شامل همسر و فرزندان شاهد، جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر، آزادگان و خانواده های آنان اقدام نماید.

تبصره ۲- آیین نامه اجرائی این ماده از سوی بنیاد و معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۶۸ - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران و دیگر دستگاههای اجرائی متولی امور فرهنگی کشور مشمول این قانون موظفند نسبت به تولید برنامه های رادیویی و تلویزیونی و هنری مرتبط با ایثار و شهادت اقدام و از هنرمندانی که در این زمینه فعالیت می کنند به خصوص هنرمندان ایثارگر حمایت نمایند.

تبصره - آیین نامه اجرائی و تعیین میزان تولیدات برنامه های مورد نظر توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان صدا و سیما با همکاری بنیاد حداکثر ظرف شش ماه تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۶۹ - به منظور تشویق و حمایت از نخبگان و سرآمدان علمی، فرهنگی، ورزشی و هنری خانواده شاهد و ایثارگران برای حضور مؤثر در عرصه های ملی و بین المللی، بنیاد موظف است با هماهنگی معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور ظرف شش ماه آیین نامه ای را در این خصوص تهیه و جهت تصویب به هیأت وزیران ارائه نماید.

ماده ۷۰ (اصلاحی ۱۲، ۱۳، ۱۳۹۳) - وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و کلیه دانشگاههای دولتی و غیردولتی و دستگاههای اجرائی مشمول ماده (۲) این قانون موظفند در اعطای سهمیه های ورود به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی، بورسهای تحصیلی داخل و خارج از کشور، فرصتهای مطالعاتی و دوره های دکترای تخصصی بیست و پنج درصد (۲۵٪) از سهمیه را به همسر و فرزندان شاهد، جانبازان، آزادگان و همسر و فرزندان آزادگان و همسر و فرزندان جانبازان بالای بیست و پنج درصد (۲۵٪) اختصاص دهند.

تبصره - کسب حداقل هفتاد درصد (۷۰٪) حد نصاب شرایط علمی و امتیاز پذیرفته شدگان برای رشته ها و مقاطع تحصیلی الزامی می باشد. این میزان در خصوص رشته های پزشکی هشتاد درصد (۸۰٪) حدنصاب شرایط علمی می باشد.

ماده ۷۱ - دولت به منظور استمرار، توسعه و ترویج فرهنگ ایثار و شهادت، در جهت حفظ کرامت ایثارگران با اولویت عرضه منابع مالی، فرصتها، امکانات و تسهیلات و امتیازات به ایثارگران، پدر، مادر، همسر و فرزندان شهدا و همچنین جانبازان، آزادگان و افراد تحت تکفل آنان، اقدام زیر را انجام می دهد:

دانشگاهها و مراکز و مؤسسات آموزشی و پژوهشی و وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، مکلفند حداقل بیست درصد (۲۰٪) اعضای هیأت علمی مورد نیاز خود را از بین جامعه ایثارگران شامل رزمندگان با بیش از شش ماه سابقه حضور داوطلبانه در جبهه، جانبازان بالای بیست و پنج درصد (۲۵٪)، آزادگان بالای سه سال اسارت، همسران و فرزندان جانبازان بالای پنجاه درصد (۵۰٪)، همسران و فرزندان شهدا و فرزندان آزادگان با بیش از سه سال اسارت که دارای مدرک علمی مورد تأیید وزارتخانه های «علوم، تحقیقات و فناوری» و «بهداشت، درمان و آموزش پزشکی» می باشند، حسب مورد از طریق استخدام و یا موافقت با انتقال کارکنان دیگر دستگاهها یا تبدیل وضعیت کارکنان غیر هیأت علمی تأمین و از ابتداء آنان را به صورت عضو هیأت علمی رسمی قطعی با احتساب سوابق آموزشی، پژوهشی و اجرائی مرتبط و تأثیر آن در پایه و مرتبه علمی با رعایت شرایط اخلاقی، علمی و سنی و بدون آزمون و مصاحبه استخدام کنند. مسؤولیت اجرای این حکم به طور مستقیم بر عهده وزرا و رؤسای دستگاههای مذکور است. مقامات یاد شده در این خصوص، مجاز به اتخاذ تصمیم می باشند. احکام و امتیازات این بند شامل اعضای هیأت علمی فعلی دارای شرایط فوق نیز می شود.

الف - تا پایان قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران دانشگاهها و مراکز و مؤسسات آموزشی و پژوهشی و وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، مکلفند حداقل ده درصد (۱۰٪) اعضای هیأت علمی مورد نیاز خود را از بین جامعه ایثارگران شامل رزمندگان با بیش از شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه، جانبازان بالای بیست و پنج درصد (۲۵٪)، آزادگان بالای سه سال اسارت، فرزندان جانبازان بالای پنجاه درصد (۵۰٪)، فرزندان شهدا و فرزندان آزادگان با بیش از سه سال اسارت که دارای مدرک دکترای تخصصی مورد تأیید وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می باشند، حسب مورد از طریق استخدام و یا موافقت با انتقال کارکنان دیگر دستگاهها یا تبدیل وضعیت کارکنان غیر هیأت علمی تأمین و ابتدا آنان را به صورت عضو هیأت علمی رسمی قطعی با احتساب سوابق آموزشی، پژوهشی و اجرائی مرتبط و تأثیر آن در پایه و مرتبه علمی بدون الزام به رعایت شرط سنی و آزمون استخدام نمایند. مسؤولیت اجرای این حکم به طور مستقیم بر عهده وزرا و رؤسای دستگاههای مذکور است، مقامات یاد شده در این خصوص، خود مجاز

به اتخاذ تصمیم می باشند. احکام و امتیازات این بند شامل اعضای هیأت علمی فعلی دارای شرایط فوق نیز می شود. ۵. [اپورقی] ۵ - به موجب مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام مورخ ۲ / ۱۰ / ۱۳۹۱ بند «و» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۲۵ / ۱۰ / ۱۳۸۹ که به نفع ایثارگران است، به عنوان بند (الف) ماده (۷۱) منظور گردید.

ب - پس از برنامه پنجساله پنجم توسعه، دانشگاههای دولتی و غیردولتی و مراکز آموزشی و پژوهشی وابسته به دستگاهها و قوای سه گانه موظفند بیست درصد (۲۰٪) از سهمیه هیأت علمی خود را براساس آیین نامه ای که توسط شورای عالی طرح و برنامه شاهد تهیه و به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی خواهد رسید به ایثارگران اختصاص دهند.

ماده ۷۲ - با توجه به ضرورت حفظ نشاط و شادابی ایثارگران و خانواده های آنان، کلیه دستگاههای اجرائی موضوع ماده (۲) این قانون که دارای امکانات تفریحی فرهنگی، هنری و ورزشی می باشند با در نظر داشتن اصل عزتمندی، برای استفاده ایثارگران و خانواده آنان پنجاه درصد (۵۰٪) تخفیف در بهره مندی از این تسهیلات در نظر گیرند.

فصل هشتم - منابع مالی و نظارت

ماده ۷۳ - منابع مالی مورد نیاز با حفظ سهم سایر منابع بنیاد، در قالب مفاد لوایح بودجه سنواتی پیش بینی خواهد شد.

تبصره ۱ - سایر منابع بنیاد به عنوان درآمد اختصاصی بنیاد هر ساله در لوایح بودجه سنواتی پیش بینی می گردد.

تبصره ۲ - به منظور شفاف سازی منابع مالی اختصاص یافته برای خدمات رسانی به ایثارگران، معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور مکلف است نسبت به ایجاد فصل رفاه و تأمین اجتماعی ایثارگران و برنامه های ذیل آن متناسب با عناوین فصول این قانون در لوایح بودجه سنواتی اقدام نماید.

ماده ۷۴ - به منظور نظارت بر حسن اجرای این قانون و آیین نامه اجرائی آن، رئیس بنیاد موظف است گزارش عملکرد هر سال را که بر اساس شاخصهای هر برنامه و فعالیت تنظیم شده است حداکثر تا پایان آذر ماه سال بعد به مقام معظم رهبری، رئیس جمهور و مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

تبصره ۱ - کلیه دستگاههای مشمول این قانون مکلفند هر ساله گزارش عملکرد مربوط به نحوه و میزان ارائه خدمات و تسهیلات به ایثارگران مشمول این قانون را به بنیاد ارائه نمایند.

تبصره ۲ - ارائه گزارش از سوی دستگاههایی که مستقیماً زیر نظر مقام معظم رهبری هستند با اذن معظم له خواهد بود.

ماده ۷۵ - نوع، میزان و تعیین اولویت ارائه خدمات هر فصل طبق آیین نامه هایی خواهد بود که توسط بنیاد با همکاری معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور، ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران و دستگاههای ذی ربط (حسب مورد) تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۷۶ - کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون ملغی الاثر می باشد.

قانون فوق مشتمل بر هفتاد و شش ماده در جلسه مورخ سوم تیرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و شش کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی طبق اصل هشتاد و پنجم (۸۵) قانون اساسی تصویب گردید و پس از موافقت مجلس با اجرای آزمایشی آن به مدت چهار سال در تاریخ بیست و پنجم شهریورماه یکهزار و سیصد و هشتاد و پنج، بندهای (الف)، (د)، (ه)، (و) و (ط) ماده (۱) و تبصره های (۱) و (۲) ماده (۳) و مواد (۶)، (۷)، (۸)، (۹)، (۱۰)، (۱۳)، (۲۰)، (۲۲)، (۲۳)، (۲۴)، (۲۵)، (۲۸)، (۲۹)، (۳۳)، (۳۵)، (۳۷) و تبصره های آن، (۴۱) و تبصره

های (۱) و (۲) آن، (۴۹)، (۵۲)، (۵۵)، (۵۶) و بخش اخیر فراز اول و فراز دوم ماده (۵۷) و مواد (۶۰)، (۷۲) و (۷۳) این قانون در تاریخ ۱۰/۲/۱۳۹۱ از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام با این قید که: «قوانینی که از سال ۱۳۸۶ تا ۱۰/۲/۱۳۹۱ به نفع ایثارگران به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است به قوت خود باقی و در ابلاغ این مصوبه لحاظ خواهد شد.» موافق مصلحت نظام تشخیص داده شد و مابقی مواد این قانون در تاریخ ۱۳۸۶/۱/۲۹ به تأیید شورای نگهبان رسید.

عبارات الحاقی به ماده (۲۱) که در پی تطبیق با حکم بند «و» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران به شرح ذیل به آن افزوده شده است، در طول برنامه پنجساله پنجم توسعه معتبر است: «و جایگزینی نیروهای خروجی خود»، «شهدا و»، «فرزندان و همسران»، «یک سال و بالای یک سال اسارت» و «و پنج درصد (۵٪) سهمیه استخدامی را نیز به رزمندگان با سابقه حداقل شش ماه حضور داوطلبانه در جبهه ها و همسر و فرزندان آنان و فرزندان جانبازان زیر بیست و پنج درصد (۲۵٪) و آزادگان کمتر از یک سال اسارت اختصاص دهند».

بدیهی است سایر احکام مواد، بندها، اجزاء و تبصره های کلیه قوانینی که طی سالهای ۱۳۸۶ تا ۱۰/۲/۱۳۹۱ به نفع ایثارگران به تصویب رسیده است از جمله قوانین برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران و بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور در طول زمان اعتبار قانونی خود معتبر است.

این قانون از تاریخ تأیید مجمع تشخیص مصلحت نظام (۱۳۹۱/۱۰/۲) به مدت چهار سال به صورت آزمایشی لازم الاجراء است. فهرست قوانینی که برای مجریان غیرقابل استناد است، به شرح زیر اعلام می شود:

1- عبارت: «شهریه دانشجویان جانباز بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و فرزندان آنان، فرزندان شاهد، آزادگان و فرزندان آنان» از بند

«ک» ماده (۲۰) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۲۵

2- بند «ب» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران اصلاحی مصوب ۱۳۹۰/۶/۷

3- بند «ه» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۲۵

4- بند «و» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران اصلاحی ۱۳۹۰/۱۱/۱۸ و ۱۳۹۱/۸/۱۴ (تبصره های این بند به قوت خود باقی است).

5- بند «ل» ماده (۴۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۲۵

6- عبارت «برخوردری از مزایای بیمه مذکور مستلزم پرداخت حق بیمه سهم کارمند توسط افراد فوق الذکر و سهم کارفرما توسط دولت

است.» از ماده (۲۲۸) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۲۵

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

